1963
ମାର୍ଚ୍ଚ 25

ଅକୋଲା ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯୋଗାଣ କମ୍ପାନୀ

ବନାମ

ଜେ.ଏନ୍. ଜରାରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

(ପି. ବି. ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକର, କେ.ଏନ୍. ୱାଞ୍ଚୁ ଏବଂ
କେ.ସି. ଦାସ ଗୁପ୍ତା, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ)

ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ - ଲାଇସେନ୍ସ ଶେଷ ହେବା ପରେ ଅପିଲକାରୀ କମ୍ପାନୀଠାରୁ ରାଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତ ବୋର୍ଡ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିବା - କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିବା ଯୋଜନା - ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ କି - କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ବେରାର ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ସମାଧାନ ଅଧିନିୟମ, 1947 (1947ର ସି. ପି. ଏବଂ ବେରାର ଅଧିନିୟମ XXIII), ଧାରା 38 (a) ।

ଅପିଲକାରୀ କମ୍ପାନୀ ବିଦ୍ୟୁତ ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ଜଣେ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ଥିଲେ । ରାଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତ ବୋର୍ଡ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଅଣ୍ଡରଟେକିଂର ଲାଇସେନ୍ସ ଶେଷ ହେବା ପରେ ଏହାକୁ କିଣିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ସୂଚିତ କରିଥିଲା । ଲାଇସେନ୍ସ ଶେଷ ହେବାର ଦୁଇ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ନାଗପୁରର ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ଆଦେଶ ତାରିଖ ଠାରୁ ଅପିଲକାରୀ କମ୍ପାନୀର କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ । ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 227 ଅନୁଯାୟୀ ଅପିଲକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଦାୟର ଆବେଦନ ଉପରେ ନାଗପୁର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଶିଳ୍ପ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଦେଶକୁ ବାତିଲ କରି ଏହି ମାମଲାକୁ ପୁନର୍ବିଚାର ପାଇଁ ପଠାଇଥିଲେ । ପୁନଃପ୍ରେରଣ ପରେ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ଯେ ଅପିଲକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପ୍ରଦାନ କରିବାର ସ୍ଥିତିରେ ଅଛି ଏବଂ ଅଧା ମାସର ହାରାହାରି ମଜୁରୀ ହାରରେ ଏହାର କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଏକ ନୂତନ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । କମ୍ପାନୀ ନିଜର ବ୍ୟବସାୟ ବନ୍ଦ କରିବାର ଏକ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପରେ ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ମାଧ୍ୟମରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଅପିଲ ।

ଅପିଲରେ ମୁଖ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ କମ୍ପାନୀ ପୂର୍ବରୁ ଏହାର ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଇବା ବନ୍ଦ କରିସାରିଥିବାବେଳେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହା ଉପରେ ଏକ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ସ୍କିମ୍ ଲାଗୁ କରିବାରେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ନଥିଲେ ।

1963
ଅକୋଲା ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯୋଗାଣ କମ୍ପାନୀ - ବନାମ ଜେ.ଏନ୍. ଜରାରେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ ଗୁପ୍ତା

ଏହା ବିଚାରକୁ ନିଆଗଲା ଯେ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନା ସର୍ବଦା ଏହି ଆଶାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ ଯେ ଶିଳ୍ପ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିବ ଏବଂ ତେଣୁ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏହାର କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ କୌଣସି ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ଭୁଲ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ।

ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ହ୍ୟୁମ୍ ପାଇପ୍ କମ୍ପାନୀ ବନାମ *ଏହାର କର୍ମଚାରୀ,* [1960], 2 S.C.R. 32 ଏବଂ *ଭାରତଖଣ୍ଡ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ମାନୁଫାକ୍ଚରିଙ୍ଗ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍* ବନାମ *ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ଲେବର ଆସୋସିଏସନ୍,* [1960] 3 S.C.R. 329 ପ୍ରଭେଦନୀୟ ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 637/1962 ।

1959 ର ଶିଳ୍ପ ସନ୍ଦର୍ଭ ସଂଖ୍ୟା 13 ରେ ନାଗପୁରର ରାଜ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ନ୍ୟାୟାଳୟର 29 ଏପ୍ରିଲ, 1961ର ରାୟରୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଅପିଲ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ *ଏମ୍. ସି. ସେତଲୱାଡ, ବଲ୍ଲଭଦୁସ୍ ମେହେଟ୍ଟା* ଏବଂ *ସର୍ଦ୍ଦାର ବାହାଦୁର* ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ *ଏସ୍. ଏ. ସୋହୋନି, ଶାନ୍ତି ସ୍ୱରୂପ ଖାଣ୍ଡୁଜା, ଲଳିତ କୁମାର* ଏବଂ *ଗଣପତ ରାୟ* ।

1963, ମାର୍ଚ୍ଚ 25 । ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ ଗୁପ୍ତା ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା -

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ ଗୁପ୍ତା

ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅପିଲ ଏପ୍ରିଲ 29, 1961 ରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦେଶ ଏବଂ ବେରାର ଶିଳ୍ପ ବିବାଦ ସମାଧାନ ଅଧିନିୟମ, 1947 ର ଧାରା 38 (ଏ) ଅନୁଯାୟୀ ନାଗପୁରର ଶିଳ୍ପ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ । ଡିସେମ୍ବର 4, 1959 ର ଏକ ପୂର୍ବ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦ୍ୱାରା, ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ଆବେଦନକାରୀ କମ୍ପାନୀର କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହାରରେ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଡିସେମ୍ବର 4, 1959 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ଥିଲା । ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 227 ଅନୁଯାୟୀ କମ୍ପାନୀର ଏକ ଆବେଦନ ଉପରେ ନାଗପୁର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଶିଳ୍ପ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରି କମ୍ପାନୀର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପରେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗର ପୁନର୍ବିଚାର ପାଇଁ ମାମଲାଟିକୁ ପଠାଇ ଦେଇଥିଲେ । ପୁନଃପ୍ରେରଣ ପରେ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ କମ୍ପାନୀର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉଭୟ ପକ୍ଷଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହି

ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ଯେ କମ୍ପାନୀ ଏକ ବହୁତ ଭଲ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିରେ ଅଛି ଏବଂ 50,000/- ଟଙ୍କା କିମ୍ବା ଆହୁରି ଅଧିକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପ୍ରଦାନର ବୋଝ ସହଜରେ ବହନ କରିପାରିବ । ତଦନୁସାରେ, ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ଏକ ନୂତନ ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରି କମ୍ପାନୀର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଅଧା ମାସର ହାରାହାରି ମଜୁରୀ ହାରରେ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ, ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ, ଯାହାଙ୍କର ଅସଦାଚରଣ କାରଣରୁ ବରଖାସ୍ତ ବ୍ୟତୀତ, ତାଙ୍କ ସେବା ସମାପ୍ତ ହେବା ସମୟରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିଥିବେ, ଡିସେମ୍ବର 1, 1958 ରୁ ନଭେମ୍ବର 30, 1959 ଅବଧି ପାଇଁ ହାରାହାରି ମଜୁରୀ ଗଣନା କରାଯିବ । ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏପ୍ରିଲ୍ 29, 1961 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଆକୋଲାର ପୌରପାଳିକା ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ଅପିଲକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଏକ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ଥିଲା । ଲାଇସେନ୍ସ ଡିସେମ୍ବର 6, 1959 ରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାପୂର୍ବରୁ ରାଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବୋର୍ଡ 27 ନଭେମ୍ବର, 1957 ତାରିଖର ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଲାଇସେନ୍ସ ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଅଣ୍ଡରଟେକିଂ କିଣିବାର ବିକଳ୍ପ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସୂଚିତ କରିଥିଲା । ଏହି ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି ହେବା ପରେ ଏବଂ ଏହା ଜଣା ପଡ଼ିଥିଲା ଯେ କମ୍ପାନୀ ଡିସେମ୍ବର 6, 1959 ରେ ଏହାର ବ୍ୟବସାୟ ବନ୍ଦ କରିବ, ପ୍ରଥମେ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପାଇଁ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ଏହାର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ବାସ୍ତବରେ, ଏହି ବିବାଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିବାଦକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ନିମନ୍ତେ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଆବେଦନରେ ଖୋଲାଖୋଲି ବିବୃତି ରହିଥିଲା ଯେ ବ୍ୟବସାୟର ଆସନ୍ନ ବନ୍ଦକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପାଇଁ ଦାବି କରିବା କରାଯାଉଛି । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଯେ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତଙ୍କ ପୂର୍ବ ରାୟ କମ୍ପାନୀର ଲାଇସେନ୍ସ ଅବଧି ଶେଷ ହେବାର ମାତ୍ର ଦୁଇ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ବମ୍ବେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବୋର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବସାୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । କମ୍ପାନୀ ଏହାର ବ୍ୟବସାୟ ବନ୍ଦ କରିବାର ଏକ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଅପିଲରେ ଥିବା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ଅପିଲକୁ ସମର୍ଥନ କରି ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଯେଉଁ ମୁଖ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି, ତାହା ହେଉଛି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର କମ୍ପାନୀ ଉପରେ ଏକ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନା ଲାଗୁ କରିବା ଯଥାର୍ଥ ନଥିଲା, ଯେଉଁ ସମୟରେ କମ୍ପାନୀ ନିଜର ବ୍ୟବସାୟ କରିବା ବନ୍ଦ କରିଦେଇଥିଲା । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନାଗୁଡିକ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଭିତ୍ତିରେ ଯୋଜନା କରାଯାଏ, ସରକାରୀ ନୀତି ହେଉଛି ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ

1963
ଅକୋଲା ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯୋଗାଣ କମ୍ପାନୀ - ବନାମ ଜେ.ଏନ୍. ଜରାରେ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ ଗୁପ୍ତା

ଅବସରକାଳୀନ ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରିବା । ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଶିଳ୍ପ ବନ୍ଦ ହେବାର ଦ୍ୱାରଦେଶରେ ଥାଏ କିମ୍ବା ବନ୍ଦ ହେବା ପରେ ଏକ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ୟାୟ ବୋଲି ନିବେଦନ କରାଯାଇଛି ।ଆମ ମତରେ, ଏହି ବିବାଦରେ ଯଥେଷ୍ଟ ବଳ ଅଛି ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସ୍ଥିର କରାଯାଇଛି ଯେ ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏକ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ସ୍କିମ୍ ଗଠନ ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନୁହେଁ । *ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ହ୍ୟୁମ୍ ପାଇପ୍ କୋ. ବନାମ ଏହାର ଶ୍ରମିକ*(1) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବିଚାର କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପରେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିବାବେଳେ, ଅବସର ଗ୍ରହଣ ଯେଉଁ କାରଣରୁ ହୋଇପାରେ, ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଚାକିରିରୁ ଛଟେଇ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କ ପରିବାରକୁ ଆଂଶିକ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରି ଚାକିରିରୁ ହଠାତ୍ ଏବଂ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ସମାପ୍ତି ପାଇଁ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିବା, ଯାହା ସେମାନଙ୍କୁ ବେକାରୀ ରହିବାର କଠିନ ସମୟରୁ ମୁକୁଳିବାରେ ସକ୍ଷମ କରିବ । *ଭାରତଖଣ୍ଡ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ମାନୁଫାକ୍ଚରିଙ୍ଗ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍* ବନାମ *ବୟନଶିଳ୍ପ ଶ୍ରମିକ ସଂଘ*(2) ମାମଲାରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେଏକ ଭବିଷ୍ୟନିଧି ପାଣ୍ଠି ଯୋଜନାର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ସ୍କିମ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଅଧିକ ଅବସରକାଳୀନ ଲାଭର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନୁହେଁ ।

ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଭାବୁଥିବା ପରି ମନେହୁଏ ଯେ ଏହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ତାଙ୍କ ତର୍କକୁ ସମର୍ଥନ କରେ ଯେ ଏକ ଶିଳ୍ପ ବନ୍ଦ ହେବାକୁ ଯାଉଛି କିମ୍ବା ପ୍ରକୃତରେ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଛି, ଏହା ଏହାର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ସ୍କିମ୍ ଗଠନ ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନୁହେଁ । ତେବେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗୁଡିକରେ ଏପରି ଏକ ଆବେଦନକୁ ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ ଆମେ କିଛି ଦେଖିପାରୁ ନାହୁଁ । ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ବନ୍ଦ ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା କିମ୍ବା ପୂର୍ବରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଥିବା ଏକ ଶିଳ୍ପରେ ଏକ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ସ୍କିମ୍ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ଏହି ମାମଲାରେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମାମଲାରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡିଥିଲା ବୋଲି ଆମେ ଜାଣିନାହୁଁ । ବାସ୍ତବରେ, ଆମେ ଏପରି କୌଣସି ମାମଲା ବିଷୟରେ ଜାଣିନାହୁଁ ଯେଉଁଥିରେ ଏକ ଶିଳ୍ପ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କେବେବି ଏକ ଶିଳ୍ପ ପାଇଁ ଏକ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ସ୍କିମ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛି, ଯାହା ଚାଲୁ

(1) [1960] 2 S.C.R. 32
(2) [1960] 3 S.C.R. 329

ରହିବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉ ନଥିଲା କିମ୍ବା ଏହାର ବ୍ୟବସାୟ ଜାରି ରଖିବା ବନ୍ଦ କରିଦେଇଛି । ଶିଳ୍ପ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କିମ୍ବା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଆସିଥିବା ସମସ୍ତ ମାମଲାରେ ସେହି ଶିଳ୍ପ ପାଇଁ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନା ନିମନ୍ତେ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି ଯାହା ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ଚାଲିବାର ଆଶା କରାଯାଉଥିଲା । ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନାର ଯଥାର୍ଥତା ଉପରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାରେ ବିଚାର କରିବାର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାରଣ ହେଉଛି ଶିଳ୍ପର ଅତିରିକ୍ତ ଆର୍ଥିକ ବୋଝ ବହନ କରିବାର କ୍ଷମତା ଏବଂ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ବାରମ୍ବାର ଦର୍ଶାଯାଇଛି, ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ ହେବାକୁ ଥିବା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅବସରର ହାରାହାରି ସଂଖ୍ୟାକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବା ପରେ ବର୍ଷକୁ ବର୍ଷ ବୋଝର ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡିବ । ତେଣୁ *ଭାରତଖଣ୍ଡ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ମାନୁଫାକ୍ଚରିଙ୍ଗ(1)* ମାମଲାରେ ଏହି ଅଦାଲତ ଏଭଳି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଉପୁଜିଥିବା ବିଚାର ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରି କହିଛନ୍ତି:-

> " ...... ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପାଇଁ ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଶିଳ୍ପ ନ୍ୟାୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଅନେକ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବାକୁ ପଡିବ; ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା, ତାଙ୍କର ଲାଭ ଅର୍ଜନ କ୍ଷମତା, ଅତୀତରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଜିତ ଲାଭ, ତାଙ୍କ ସଞ୍ଚୟର ପରିମାଣ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନଃ ପୂରଣ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ତଥା ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିନିଯୋଗ ହୋଇଥିବା ପୁଞ୍ଜି ପାଇଁ ଦାବି କରିବା, ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସ୍ଥିର କରିବାରେ ଏହି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭୌତିକ ବିଚାରକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବାକୁ ପଡିବ । ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଯଦିଓ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପାଇଁ ଦାବିର ମଞ୍ଜୁରୀ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଆଧାରରେ ବୋଝ ବହନ କରିବାକୁ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ କ୍ଷମତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଅସ୍ଥାୟୀ ସମୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଅସ୍ଥାୟୀ ପ୍ରତିକୂଳତା ଉପରେ ଅଯଥା ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ହେବ ନାହିଁ ।ଏକ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଯୋଜନା ବିକଶିତ କରିବାରେ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଉପରେ ଏକ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ କେବଳ ଏହି ଆଧାରରେ ହିଁ ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବା ଉଚିତ କି ନାହିଁ ସେ ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାକୁ ପଡିବ ......।"

ଏହି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ଏହି ସ୍ଥିତି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରେ ଯେ ଶିଳ୍ପ ଆଗାମୀ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିବ ବୋଲି ଆଶାରେ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନା ସର୍ବଦା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ ।

---

(1) [1960] 3 S.C.R. 329

ଏହା ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ ଯେ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ଯୋଜନା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କୌଣସି ବୈଧାନିକ ଆଇନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ନୁହେଁ, ବରଂ ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ପଦକ୍ଷେପ ଭାବରେ ଶିଳ୍ପ ବିଚାର ଦ୍ୱାରା ବିକଶିତ ହୋଇଛି । ଏପରି କରିବା ଦ୍ୱାରା, ଶିଳ୍ପ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିଚାର ଏହି ଆଧାରରେ ଆଗେଇଛି ଯେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବର୍ଷରେ କେବଳ ଅଳ୍ପ ସଂଖ୍ୟକ ଶ୍ରମିକ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପ୍ରଦାନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସାଧାରଣତଃ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଅଯୌକ୍ତିକ ବୋଝ ହେବ ନାହିଁ ।

ତେବେ ଏହି ସ୍ଥିତି ଭୌତିକ ଭାବରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ, ଯେତେବେଳେ ଶିଳ୍ପଟି ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ବନ୍ଦ ହେବାର ଆଶା କରାଯାଏ, କିମ୍ବା ପ୍ରକୃତରେ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ । ଏପରି ସ୍ଥିତିରେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ସମଗ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀ ଗୋଟିଏ ସମୟରେ "ଅବସର" ନେବେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ମୂଳତଃ, ଯଦିଓ ନାମରେ ନୁହେଁ, ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିଧାନରେ ଯାହା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ତାହା ବ୍ୟତୀତ, ଛଟେଇ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ ସହିତ ସମାନ ହେବ । ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟର ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଆମେ ଏହାର କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ପାଇପାରିବା ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ଆମେ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିଛୁ ଯେ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏହାର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ଗ୍ରାଚ୍ୟୁଇଟି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ଭୁଲ କରିଛନ୍ତି ।

ତଦନୁସାରେ ଆମେ ଅପିଲକୁ ମଞ୍ଜୁର ଦେଉଛୁ, ଏବଂ ଶିଳ୍ପ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟକୁ ରଦ୍ଦ କରିଛୁ । ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ ।

ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ସୁବୋଧ ରାଉତ,
ଉପବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ (ଅନୁବାଦ),
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।